

TÜRKİYE GÜÇLÜ BİR **GİRİŞİMCİ EKOSİSTEMİ** HEDEFLİYOR

Gülder DEMİR | *Editör*
gulder.demir@dunya.com

Türkiye Girişim Stratejisi Eylem Planı 2015-2018 açıklandı. Plan'da öncelikli olarak **bireysel katılım sermayesi sistemine ilişkin farkındalığın artırılacağı, girişimcilik konusunun ilk/orta öğretim programına yerleştirileceği, gençlere yönelik girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılacağı, kadın girişimcilerin sorunları konusunda araştırmalar yapılacağı, genç girişimcilere özel kuluçka merkezleri kurulmasının özendirileceği ve girişimcilik desteklerinde ön ödeme yapılmasının sağlanacağı** belirtiliyor.

Yeni işlerin oluşumuna, yenilikçiliğe, üretkenlik ve büyümeye katkı sağlayarak birçok ekonomik yarar oluşturan girişimciliğin, refah yaratma ve sosyal adaletin önemli bir bileşeni olduğu gerçeği tüm dünyada kabul görüyor. Bu nedenle hükümetlerin çoğu girişimciliğin desteklenmesi konusuna öncelik veriyor. Bu bağlamda Türkiye'de de olumlu gelişmeler söz konusu. 1 Temmuz 2015 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu (YPK), 2015-2018 dönemini kapsayan Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP) kabul edilerek, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Eylem planının genel amacı, "Türkiye'de girişimcilik Kültürünü yaygınlaştırmak, güçlü bir ekosistem oluşturmak ve girişimciliği geliştirmek" olarak ifade ediliyor.

Planın hedefleri ise şöyle sıralanıyor:

- Girişimci dostu düzenleyici çevrenin geliştirilmesi,
- Kadın girişimciliği, genç girişimciliği, eko girişimcilik, sosyal girişimcilik ve küresel girişimcilik gibi öncelikli tematik alanlarda ve genel alanlarda sürdürülebilir bir destek sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması,
- Yenilikçi girişimciliğin desteklenmesi,
- Girişimcilik kültürünün geliştirilmesi,
- Örgün ve yaygın eğitim düzeyinde girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve girişimcilere yönelik danışmanlık sisteminin geliştirilmesi,
- Girişimcilerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması.

Plan'da altı adet stratejik hedef belirleniyor. Bu stratejik hedeflere ulaşmak için de 64 adet 64 eylem planı belirleniyor.

Girişimcilik Ekosistemi'nin Unsurları

Düzenleyici Çerçeve	Pazar Koşulları	Finansa Erişim	Bilgi Oluşumu ve Yayılımı	Girişimcilik Yetenekleri	Kültür
İdari yük (iş kurma/büyütme)	Rekabet mevzuatı	Kredi piyasaları	Ar-Ge yatırımları	Eğitim ve deneyim, öğrenim	Risk algısı
İcra ve İflas mevzuatı	Dış pazarlara erişim	Özel sermaye	Üniversite-sanayi işbirliği	Girişimcilik altyapısı	Girişimci algısı
Sağlık ve çevre mevzuatı	İç pazarlara erişim	Girişim sermayesi	Firmalar arası işbirlikleri	Danışmanlık/eğitim hizmetleri	İş sahibi olma istekliliği
Ürün ve iş piyasaları mevzuatı	Kamu ihaleleri	Yatırım melekleri	Teknoloji, internet	İş gücü hareketliliği	Sosyal sermaye ve güven ilişkileri
Adalet sistemi	Pazarın kaliyesi	Sermaye piyasaları			
Vergi sistemi					
Sosyal güvenlik mevzuatı					

Kaynak: *OECD 2012*

STRATEJİK HEDEFLER

1 Girişimci Dostu Düzenleyici Çerçevenin Geliştirilmesi: Düzenlemeler, modern iş hayatının önemli bir parçası olup, vatandaşları ve çalışanları risklerden korur. Ancak düzenlemenin mikro ve küçük işletmeler için uyum maliyeti yüksek olmakta, dolayısıyla rekabet edebilirliklerini olumsuz yönde etkilemekte. Bu nedenle düzenleyici çerçeve girişimcilik destek politikalarının en önemli eksenlerinden birini oluşturur. Düzenleyici çerçeve, işletmelerle ilgili idari mevzuat, iflas mevzuatı, sağlık, iş güvenliği ve çevre mevzuatı, ürün mevzuatı, işgücü piyasaları gibi alt bileşenleri içerir. Düzenlemelerin küçük işletmeler üzerinde oluşturacağı yüklerin önceden belirlenmesi ve bu işletmelerin gelişimini engelleyecek unsurların ortadan kaldırılabilmesi için düzenleyici etki analizi yapılır. Düzenlemeden olumsuz etkileneceği belirlenen işletme grupları için geçici veya sürekli muafiyetler sağlamak, geçiş dönemleri belirlemek; özel standartlar (örneğin raporlama konusunda) tanımlamak, mevzuatı basitleştirmek gibi tedbirler almak gerekir. GİSEP'de işletme devir ve tasfiye süreçlerinin kolaylaştırılması, konsültasyon aşamasının etkin hale getirilmesi, düzenleyici çerçeveye girişimcilik perspektifinden bakılması konularındaki eylem planına ise şöyle sıralanıyor:

> ✷ Girişimcilik desteklerinde ön ödeme yapabilmesi sağlanacak. ✷ Yeni girişimlerin önündeki mevzuat engelleri ortadan kaldırılacak. ✷Tasfiye süreçleri kolaylaştırılacak. ✷ İflas eden girişimcilere ikinci şans tanınması kolaylaştırılacak. ✷ İşletme devri kolaylaştırılacak. ✷ Girişimcilik politikalarına yönelik araştırmalar yapılacak. ✷ Kuluçka merkezleri (inkübatörler) için düzenleyici çerçeve oluşturulacak. ✷ Kuluçka ve hızlandırıcı merkezleri ağı oluşturulacak. ✷ Girişimcilik portalı kurulacak. ✷ Düzenleyici çerçeve kadın girişimciliği perspektifinden değerlendirilecek. ✷ Girişimcilikle ilgili düzenlemelerde ilgili tarafların görüşlerinin alınmasına yönelik istişare (konsültasyon) rehberi hazırlanacak.

2 Yenilikçi Girişimciliğin Desteklenmesi: Türkiye'nin yenilikçiliğe dayalı ekonomik kalkınma evresine geçiyor olması, ülkenin geçmişte olduğundan farklı tiplerdeki girişim ve girişimcilere ihtiyaç duyacağını göstergesi olarak ele alınabilir. Bu kapsamda hazırlanan eylem planında yer alan maddeler şunlar:

> ✷ Genç girişimcilere özel kuluçka merkezleri (inkübatörler) kurulması özendirilecek. ✷ Hızlı büyüyen ve küresel doğan işletmeler geliştirilecek ve desteklenecek. ✷ Yenilikçi girişimciler desteklenecek. ✷ Üniversitelerde tematik kuluçka merkezlerinin /hızlandırıcıların açılması teşvik edilecek. ✷ Teknogirişimciler desteklenecek. ✷ Akademisyenler girişimciliği özendirilecek. ✷ İnternet girişimleri geliştirilecek. ✷ Öncelikli sektörlerde yenilikçi girişimciliği desteklemek amacıyla kuluçka merkezleri ve hızlandırıcıların kurulması desteklenecek. ✷ Yenilikçi girişimcilik desteklerinin sağlanmasında mevcut hızlandırıcılarla yapılabilecek işbirliklerine yönelik bir analiz çalışması yapılacak. ✷ TGB'lerde hızlandırıcılar için, OSB'lerde ise hem hızlandırıcı hem de kuluçka merkezleri için yer tahsisi yapılarak girişimcilik geliştirilecek.

3 Tematik ve Genel Destekler: Sadece düzenleyici çerçevede yapılacak iyileştirmeler girişimcilerin beceri ve yeteneklerini geliştirmeye yeterli olmayacağı öngörüsüyle, girişimcilerin bireysel performanslarını arttırmak, rekabet yeteneklerini ve pazarlara erişimlerini kolaylaştırmak için GİSEP'de yenilikçi ve küresel girişimler ayrı bir başlık altında değerlendiriliyor. Diğer özel hedef gruplarında girişimciliğin geliştirilmesi, (kadınlar, gençler, engelliler) ile sosyal girişimcilik, sorumlu girişimcilik, eko girişimcilik gibi kavramsal olarak ve uygulama düzeyinde geliştirilmesine ihtiyaç duyulan tematik konular "Tematik ve Genel Destekler" başlığı altında toplanarak hazırlanan eylem planı ise şöyle:

> ✷ Sosyal girişimcilik tanımının ve kapsamının belirlenmesine yönelik çalışma yapılacak. ✷ Üniversitelerde sosyal girişimcilik faaliyetlerinin geliştirilmesi için proje yarışmaları düzenlenecek. ✷ Girişimciliğin desteklenmesi amacıyla özel sektör-kamu sektörü işbirlikleri geliştirilecek. ✷ 'Sorumlu Girişimcilik' bilinçlendirme çalışmaları yapılacak. ✷ 'Kadın Girişimci Elçileri' projesi yaygınlaştırılacak. ✷ Kadın girişimcilere yönelik eğitim ihtiyaç analizi yapılacak. ✷ Kadın girişimcilerin sorunları konusunda araştırmalar yapılacak. ✷ Girişimcilere yönelik mentörlük çalışması yaygınlaştırılacak. ✷ AB genç girişimci programlarına katılım sağlanacak. ✷ Eko girişimcilik özendirilecek ve desteklenecek. ✷ Yeşil etiket uygulaması hayata geçirilecek. ✷ Girişimcilerin yabancı yatırımcılarla temasları arttırılacak. ✷ Engellilerin girişimciliği özendirilecek. Destek izleme sistemi geliştirilecek.

4 Girişimcilik Kültürünün Geliştirilmesi: Değer sistemleri bütünü olan kültür, girişimcilik alanıyla ilişkilendirildiğinde yaratıcılık ve yeni fırsatlara odaklanan iş yapma kültürü olur. Girişimci bireylerin sahip olması gereken birçok özellik eğitim sürecinde kazanılabilir (hata yapmaktan korkmamayı öğrenmek, bir problemin çözümü için birden fazla çözüm üretebilmek, ekip çalışması yapabilmek gibi). Diğer taraftan girişimcilik kültürünün ülkelerde yerleşmesinde medyanın rolü önem kazanıyor. Girişimcilik ödül ve yarışmalarıyla girişimcilik konusuna dikkat çekmek ve özellikle gençleri girişimciliğe özendirmek mümkün olabilir. Bu nedenle eylem planında farkındalık arttırmaya yönelik eylemler, başarılı girişimcilerin rol modeli olarak öne çıkarılma-

sı, üniversitelerde girişimciliğin yaygınlaştırılması ve medya rolünün etkin kullanılmasına yönelik eylemler hedefleniyor:

✸ İller ve bölgeler düzeyinde girişimcilik endeksi belirlenecek. ✸ Girişimcilik konusunda kamu spotları hazırlanacak. ✸ Girişimcilik konusundaki farkındalık arttırılacak. ✸ Girişimcilik kültürünü artırıcı yayınlar yapılacak. ✸ Avrupa düzeyinde girişimcilik farkındalığının artırılması çalışmalarına katılım sağlanacak. ✸ Gençlere yönelik girişimcilik eğitimleri yaygınlaştırılacak. ✸ Çocuklarda girişimcilik algısı geliştirilecek. ✸ Başarılı iş planları ödüllendirilecek. ✸ Başarılı girişimci yarışmaları düzenlenecek. ✸ Üniversite girişimcilik kulüpleri geliştirilecek.

5 Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri: Girişimcilik eğitimi, fikirlerin oluşumu ve eyleme geçirilmesini sağlamaya yöneliktir. Bunun için deneysel öğrenim yöntemlerinin ağırlık kazandığı, öğretmenin moderatör rolünün güçlendiği, öğrenciyi pasif izleyicilikten çıkarıp bağımsız ve inisiyatif üstlenmesini sağlayabilecek eğitim yöntemlerine, öğrenciyi sınıf dışına çıkararak iş hayatını tanımasına imkan verecek uygulamalara ihtiyaç var. Yaygın girişimcilik eğitimi örgün eğitimi destekleyen/tamamlayan nitelikte, genellikle iş kurma eğitimi (start-up training) şeklinde uygulanıyor. Bu çerçevede Plan'da ilkokuldan başlayarak hayat boyu eğitim çerçevesinde girişimcilik konularının tüm eğitim programlarına eklemlenmesini sağlayacak hedefler şöyle belirleniyor:

✸ Girişimcilik konusu ilk/orta öğretim programına yerleştirilecek. ✸ Girişimcilik konusu üniversite müfredatına yerleştirilecek. ✸ İlk/orta öğretim öğretmenlerinin girişimcilik konusundaki bilgi ve becerileri geliştirilecek. ✸ Eğitim fakülteleri müfredatına girişimcilik eğitimleri eklenecek. İlk/ortaokullarda girişimcilik projeleri gerçekleştirilecek. ✸ İlk/ortaokullarda 'girişimci okul' kavramı yerleştirilecek. ✸ KOSGEB eğitimleri yaygınlaştırılacak. ✸ Danışmanlık sistemi kurulacak. ✸ İlk/orta öğretim okullarında girişimcilik kulüpleri kurulacak. ✸ Hayat boyu öğrenimde girişimcilik eğitimi yaygınlaştırılacak.

6 Girişimcilerin Finansmana Erişiminin Kolaylaştırılması: Küçük işletmeler, gerek kuruluş gerekse büyüme/yenilikçilik aşamalarında yapısal ve dönemsel nedenlerle finansmana erişimde zorluklarla karşılaşabiliyor. Avrupa Birliği'nin (AB) girişimcilerin finansmana erişimini kolaylaştırmaya yönelik eylem planı (2011) girişimcilerin ihtiyaçlarıyla yatırımcının korunması arasında ihtiyatlı bir denge oluşturacak düzenlemeler öngörüyor. Bu çerçevede Eylem Planı'nda, risk sermayesi mevzuatının yenilenmesi, risk sermayesi yatırımı için düzenleyici çerçevenin oluşturulması, vergi reformları ve muafiyetler, yatırımcıların, kota edilen firma bilgilerine erişiminin kolaylaştırılması, KOBİ'ler için muhasebe raporlama prosedürlerinin kolaylaştırılması, AB'nin Geç Ödemelerle Mücadeleye İlişkin Direktifi'nin uygulamasının hızlandırılması ve girişimcilerin 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Madde 1530 kapsamında düzenlenen mal ve hizmet tedarikinde geç ödemeye ilişkin hüküm ve bu hüküm kapsamında bilgilendirilmelerine yönelik şu tedbirler öngörülüyor:

✸ Bireysel katılım sermayesi sistemine ilişkin farkındalık artırılacak. ✸ Girişim sermayesi sistemine ilişkin üst fonların kamu tarafından desteklenmesi sağlanacak. ✸ Finansman eksiğinin en çok hissedildiği girişimciliğin erken aşamasına yönelik en az bir üst fon kurulması desteklenecek. ✸ Yeni alternatif finansal araçların geliştirilmesine ilişkin araştırmalar yapılacak. ✸ Yenilikçi girişimcilerin ticarileştirme projelerine yönelik destek sağlayabilecek kredi garanti mekanizması oluşturulacak. ✸ Gelişen İşletmeler Piyasası Mevzuatı'nda girişim sermayesi fonlarına ve bireysel katılım sermayesine çıkış kolaylığı sağlanacak. ✸ Girişimciler raporlama standartları ve uluslararası kredi kriterleri konusunda bilgilendirilecek. ✸ Bankacılık sisteminde 'Girişimci Bankacılığı' kavramı geliştirilecek ve uygulanacak. ✸ Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarına ilişkin ikincil mevzuat tamamlanacak.

PLANDA TOBB'UN ÇALIŞMALARI DİKKAT ÇEKİYOR

2015-2018 Türkiye Girişim Stratejisi ve Eylem Planı'da hem Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) hem de TOBB'a bağlı Oda/borsalar ile TOBB çatısı altında yer alan kuruluşlarının girişimcilik alanında yaptığı çalışmalara geniş yer verildiği görülüyor.

Eylem Planı'nda TOBB Kadın Girişim-

ciler Kurulu (KGK) için, "TOBB bünyesinde kadın girişimciliği konusunda genel politikalar geliştiren ve görüş oluşturulmasına katkıda bulunan istişari bir kuruldur. Kurul aynı zamanda kadın girişimcilere eğitim, kapasite geliştirme desteği ile girişimci fikirlerini hayata geçirmelerine de destek sağlamak üzere kurulmuştur. Görevleri; ülkemizdeki kadın girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi ve daha donanımlı hale getirilmesi amacıyla politika belirlemek ve girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesine öncülük etmektir" deniliyor.

TOBB Genç Girişimciler Kurulu (GGK) ise "TOBB bünyesinde teşekkül ettirilen ve TOBB Yönetim Kurulu'nun alacağı kararlara ışık tutan, genç girişimcilik konusunda genel politikalar geliştiren ve görüş oluşturulmasına katkıda bulunan istişari bir kuruldur. TOBB GGK, genç girişimcilere eğitim, kapasite geliştirme desteği ile girişimci fikirlerini hayata geçirmelerine destek sağlamak, ülkemizdeki genç girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi ve daha donanımlı hale getirilmesi için politika belirlemek ve girişimcilik kültürünün gençler arasında gelişmesine öncülük etmek amacıyla kurulmuştur: Ayrıca TOBB bünyesinde kurulmuş olan İl Genç Genç Girişimciler Kurulu, Genç Girişimciler Kurulu ile koordineli çalışarak genç girişimciliğini geliştirme konusunda politikalar geliştirilmesine katkıda bulunan istişari bir kuruldur" olarak Eylem Planı'nda tanımlanıyor.

Ayrıca Türkiye'de girişimcilere büyüme aşamasında destek sağlayan hızlandırıcılar arasına TOBB ETÜ Garaj ile Embriyonix gösteriliyor.

TOBB ETÜ bünyesinde girişimcilik projelerinin ulusal ve uluslararası pazarlara yönelik ticarileştirilmesi ve etkin

TÜRKİYE'DE **HER ÜÇ KİŞİDEN BİRİ** POTANSİYEL GİRİŞİMCİ

Küresel Girişimcilik Endeksi'nin (GEM) 2013 sonuçlarına göre, Türkiye'de eğitimli kişilerin girişimcilik faaliyetlerine katılma oranı artıyor. Üniversite mezunu girişimci oranı 2006'da %45,30 iken, 2013'te %44 oldu. Ayrıca Türkiye'de potansiyel girişimcilerin oranı yaklaşık %32 olarak gösteriliyor. Buna göre her 100 kişiden 32'si önümüzdeki üç yıl içinde girişimcilik faaliyetinde bulunma niyeti taşıyor. Bu oran gelişmekte olan ülkelerde %29,9, gelişmiş ülkelerde ise %14,27 olarak ortaya çıkıyor.

çalışan bir girişimcilik ekosistemi yaratılması amacıyla kurulduğu belirtilerek, "GARAJ Girişimcilik Merkezi, altı aylık dönemler halinde başlangıç veya erken aşamada bulunan bilgi-iletişim teknolojilerine yönelik projeleri olan girişimcilerin sürdürülebilir ve hızlı büyüyen şirketler yaratmalarını sağlar. GARAJ'ın girişimcilere verdiği en önemli katkı yazılım, dizayn, iş geliştirme, sunum ve kişisel gelişim gibi birçok alanda birebir mentörlük hizmeti ile ulusal ve küresel yatırım ağlarına erişim desteğidir. GARAJ girişimcilerin projelerine ücretsiz olarak katkı sağlarken girişimcilerin programdan sonra yatırım yapmaları halinde şirketlerine ortak olmaktadır" ifadesi yer alıyor.

Kâr amacı gütmeyen bir kuluçka programı olarak nitelendirilen Embriyonix, Plan'da şöyle tanımlanıyor:

"Ortakları, Ege Genç İş Adamları Derneği (EGİAD), Ege Sanayi İş Adamları Derneği (ESİAD), Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO), İzmir Ticaret Odası (İZTO) ve İzmir Ekonomi Üniversitesi'dir (İEU). Embryonix'in temel amacı yeni fikirleri başarılı işletmeler haline getirmek ve bunun için onlara yatırımcı bulmaktır. Teknoloji temeli olan iş fikirleri için danışmanlık (mentörlük), ofis, finansal destek, eğitim ve kişisel gelişim hizmetleri verilmektedir."

TÜRKİYE'DE **STARTUP** OLMAK...

BT Kurumsal Bilgi Sistemleri Kurucusu, genç girişimci Berkan Teksöz, Türkiye'de startup kültürü üzerine şunları söyledi:

"Startup kültür olarak ABD'nin garajlarından gelen bir kavram. On binlerce girişimcinin evlerinin bir köşesinde fikirlerini hayata geçirmek için emek verdiği fikirlerini bir ürüne dönüştürerek yatırımcı bulmayı bekleyen bir işletmenin tesis edilmesi metodu. Hal böyle olunca girişimcilerin yeterli bilgi birikimi ve tecrübeye daha da önemlisi iyi bir vizyona sahip olmaları gerek. Bunun yanında iyi bir işletmecilik ruhu başarılı bir ticaret hayatı için şart.

Türkiye'de diğer ülkelere oranlara çok daha az sayıda melek yatırımcı var. Yurt dışında bulunan ve fikirlerine inanan startup'lar genellikle yatırımcılarını kendileri seçerler. Türkiye'de ise startup sayısı fazla yatırımcı az olduğu için denge tersine dönmüş durumda. Tabii siz ne kadar iyi bir fikre sahip olsanız da yaşadığınız şehir, ülkenin ekonomik konjonktürü ve benzeri dış faktörlerin de yapmak istediğiniz işe uygun olması gerekiyor. Bu bağlamda Türkiye'de birkaç büyük şehir dışında startup metodu ile işletme sahibi olmak çok daha zorlu süreçler gerektiriyor.

Startup sahiplerinin öncelikli olarak girmek istedikleri iş kolunu iyi analiz etmeleri, pazarı doğru tanımlamaları çok önemli. Yatırımcılar için doğru fizibilite çalışmasının yapılmış olması en önemli ikna unsuru. Bunun yanında girmek istediğiniz alandaki rakiplerinizi, iş ortaklıklarını ve tüm diğer ticari gelişmeleri yakından izlemeniz çok gerekli. Yapacağınız işin özgün bir fikir olması ve yerelleştirilmiş olması, yani günümüz şartlarında fikri satmak istediğiniz şehirlere uyarlanmış olması fikrinizin başarıya ulaşması için çok kritik bir nokta. Bu sayede rekabet unsurunuz fiyat değil, özgün fikrinizin doğru pazarlara sunulmuş olması olacaktır ve her zaman için arkanızdan gelecek rakip şirketler sadece fiyat avantajı ile rekabet edecekleri için arkanızda kalmaya devam edeceklerdir.

KOSGEB, Ekonomi Bakanlığı, TUBİTAK ve benzeri devlet kurumlarının startup'lara uygun dönemsel teşviklerin yakın markaja alınmaları ve bu teşviklere uygunluğunu göstermeleri de yatırımcılar için ikna noktalarından biri olacaktır.

BT Kurumsal Bilgi Sistemleri Kurucusu Berkan Teksöz

Ülkemizde özellikle kadın girişimciler için açılan mikro krediler yeni startup sahibi kadınların doğmasına yol açtı. Bunun gibi imkânlar ile evde oturan kadınlarımızı ilgi alanlarına göre kuracakları işletmelerin başlarına geçmesini sağlamak ve melek yatırımcılar tarafından bu akımın desteklenmesine imkân vermek ülkenin üretimine büyük bir ivme sağlarken üreten, çalışan kadınların oluşmasına katkı sağlayacaktır."

Kaynak: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150701-9-1.pdf

TOBB TÜRKİYE'DE **GİRİŞİMCİLİK RÜZGÂRI** ESTİRDİ

TOBB 2007 yılında Kadın Girişimciler Kurulu ve ardından 2009'da Genç Girişimciler Kurulu'nu oluşturarak, bu alanlarda yürüttüğü çalışmalarla Türkiye genelinde girişimcilik rüzgârı estirdi. **Türkiye'nin girişimci potansiyelinin yüksek ama başarılı girişimci sayısının azlığına dikkat çeken TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu,** iddialı bir kalkınma hamlesinin, girişimcilik temelinde hayatın bütün alanlarına ve ekonomik süreçlerin tümüne bütüncül bir yaklaşımla yapısal reformların gerekli olduğunun altını çiziyor.

Günümüzde girişimcilik sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarından biri sayılırken, gelişmiş ülkelerin ticari girişimcilik alanındaki başarıları da gelişmekte olan ülkelere örnek gösteriliyor. Türkiye'de ticari girişimciliğin "g"sinin telaffuz edilmediği yıllarda TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, 29 Ekim 2007 yılında TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nu düzenlenen basın toplantısıyla kamuoyuna duyurdu. Hisarcıklıoğlu, o gün yaptığı konuşmada, 2007 Mayıs ayı verilerine dikkat çekerek Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranının %27 olduğunu, son dönemde kadın istihdamını artırmaya yönelik projelerin yapıldığını, ancak bunların sürekliliğinin ve bütünlüğünün sağlanmasının önem taşıdığını belirtiyordu.

Bu toplantıdan birkaç ay önce de (Ağustos 2007'de) TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde (ETÜ) KOBİ'lerin bilişim altyapısını çağın gereklerine uygun hale getirmeyi, rekabet güçlerini artırmayı ve büyümelerine katkıda bulunmayı amaçlayan CISCO Girişimcilik Enstitüsü'nün kuruluş protokolünü imzalayan Hisarcıklıoğlu, Enstitü'nün temel hedefini, "Türkiye'de iyi iş fikri olan anacak yeterli fonu olmayan girişimcileri Orta ve Doğu Avrupa Yatırım Fonu başta olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerindeki yatırım fonlarıyla buluşturmak" olarak açıkladı.

TOBB 2009'un Ekim ayında ise, genç girişimcilerle ilgili çalışmaları kurumsallaştırmak için, kendi başarı öyküleri bulunan insanlardan TOBB Genç Girişimciler Kurulu'nu oluşturdu.

Aralık ayında ilk kez TOBB GGK Kongresi 81 ilden gelen genç girişimcilerle yapıldı. Kongre'nin açılışında Hisarcıklıoğlu genç girişimcilere, geleceğin tek anahtarının girişimcilik olduğu mesajını verdi.

Girişimcilik ruhunun Türk insanında var olduğunu her konuşmasında vurgulayan Hisarcıklıoğlu, 2007 ile 2009 yılları

◄ TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu TOBB KGK ve TOBB GGK üyeleriyle birlikte.

arasında finansal kaynak sağlayıcılar, KOSGEB destekleri, girişimci fonları, üniversite girişimci işbirlikleri, melek yatırımcılar, yarışma programları gibi girişimcilik konusunda sayısız projenin hayata geçmesini sağlarken, TOBB içinde de sürdürülen yoğun çalışmalarla uluslararası girişimcilerle Türk girişimciler bir araya getirildi. Uluslararası girişimcilik yarışmalarına katılımları için kadın ve genç girişimcileri destekleyen TOBB, Türkiye'de girişimcilik ekosisteminin oluşması için de dönemin hükümetlerinde ilgili bakanlıklarla sürdürdüğü temaslarla girişimcilere arkalarında olduğu güvencesini hissettiriyordu.

2015 yılında artık Türkiye'de "girişimcilik mayası"nın tuttuğunu ifade eden Hisarcıklıoğlu, 1000 civarında kadın ve genç girişimciyle çıkılan yolda bugün 6 bin 405 kadın girişimci ve 8 bin 341 genç girişimciyle devasa bir yapıya ulaşıldığını açıkladı. 81 ilde hatta ilçelerde kurulan TOBB kadın ve genç girişimcileriyle Türkiye'de adeta bir girişimcilik rüzgârı estirmeyi başarmıştı. Bu rüzgâr Birlik bünyesinde de kendisini hissettirmiş, iki Oda ve Borsa'nın Yönetim Kurulu Başkanlığı'na, dört Oda ve Borsa'nın da Meclis Başkanlığı'na kadınlar seçilirken Hisarcıklıoğlu, Oda ve Borsa meclislerinde yer alan kadınların sayısının %33 oranında arttığını belirtti.

"KADIN GİRİŞİMCİLER TIPKI ABD'DEKİ GİBİ FİYAT AVANTAJIYLA DESTEKLENSİN"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, girişimciliğin ekonomik kalkınmayı nasıl etkilediğini şu şekilde açıkladı:

"Girişimciler yeni işletmeler kurarak istihdam alanı oluştururlar, rekabetin seviyesini yükseltirler, teknolojik değişmelerle üretkenliği artırırlar. Bir işletmeyi faaliyete geçirmekten ziyade bir yenilik geliştirmek, bir değişim başlatmak yani inovasyon da girişimciliktir ve ekonomik kalkınmada önemli bir faktördür. Girişimci, yeniliklerin ortaya çıkması, uygulanması ve yayılmasında, yeni sektörlerin oluşmasında anahtar rol oynar. Gerek tüketici taleplerinin gerekse teknolojinin hızla değiştiği ve geliştiği günümüzde kalkınmada öncü olmayı hedefleyenlerin yenilikçilik konusunda da öncü olmaları bir gerekliliktir. Ekonomik kalkınmayı hızlandıran girişimcilik yeni istihdam alanları oluşmasına ve üretimin artmasına sebep olur. Sınırlı kaynakları daha etkin bir şekilde kullanarak yeni ürünler ortaya çıkaran girişimci, yüksek katma değerin oluşmasına katkı sağlar."

Hisarcıklıoğlu, girişimci sayısını artırmak amacıyla, rol modeller oluşturabilmek için Türkiye'nin en büyük Kadın Girişimciler Kurulu'nu ve Genç Girişimciler Kurulu'nu kurduklarını ifade ederken, "Girişimcilikte kadının oranı sadece %7. İş kadınlığı noktasında çok gerideyiz. Kadın girişimcilerimizin genç girişimcilerimizin rol modeli olması ve girişimciliğe yönlendirsinler istiyorum" dedi.

Kamu alımlarında yerli malına %15 fiyat avantajı sağlayan düzenlemeye dikkat çeken Hisarcıklıoğlu, "Şimdi bunu, kadın girişimcilerin desteklenmesi noktasında bir adım ileri taşımamız gerekiyor" diyerek, kadın girişimciler için sağlanacak fiyat avantajı örneklerinin başka ülkelerde de uygulandığını vurguladı. Hisarcıklıoğlu, şöyle konuştu:

"Bu sistem ABD'de bazı eyaletlerde uygulanıyor. Bu eyaletlerde kamu alımlarında, kadın girişimcilerin kurduğu şirketlere fiyat avantajı sağlanıyor. Yani kadın girişimci daha pahalıya satsa bile devlet malı bu şirketten alıyor. Hatta bununla yetinmeyip kamu alımlarında kadın girişimcilerin kurduğu şirketler için kota konuluyor. Devlet mal alırken bu kotayı doldurmak zorunda kalıyor. Kamudan da bu tür desteklerin hayata geçirilmesini talep ediyoruz."

TOBB Genç Girişimciler Kurulu Başkanı **Ali Sabancı**:

"GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞMESİ İÇİN **SAĞLIKLI BİR GİRİŞİMCİ EKOSİSTEMİ** OLUŞTURULMALI"

TOBB Genç Girişimciler Kurulu Başkanı Ali Sabancı, **Türkiye'nin hem kendi ekonomik gelişimi ve refahı hem de bölgesel bir girişimcilik merkezi haline gelmesi için** girişimcilik ile yaratılan ekosistemin anahtar konuma sahip olduğunu söyledi.

Girişimciliğin güçlenmesi ve yaygınlaşması, sağlam bir ekosistemin varlığından geçiyor. Girişimciliğin yaygın olduğu ülkeler incelendiğinde, girişimcilik ekosisteminin aldığı desteklerin çokluğu dikkat çekiyor. Dolayısıyla bu ülkelerde ekosistem deneyimi, bilgi birikimi ve maddi kaynaklar da o derece hızla paylaşılıyor, faydaya dönüşüyor.

Türkiye'de girişimcilik ekosistemi henüz oluşuyor ve ekosistemin sağlıklı büyümesi için özel sektörün desteği çok büyük önem arz ediyor.

TOBB Genç Girişimciler Kurulu (GGK) Başkanı Ali Sabancı da, girişimcilerin değer yaratacak şirketler kurmalarının ve büyümelerinin yolunun sağlıklı bir "Girişimcilik Ekosistemi" oluşturulmasından geçtiğini belirterek, sivil toplum, özel sektör ve kamuyu bu konuda birlikte hareket etmeye çağırdı. Sabancı, Global Girişimcilik Haftası, BİST Özel Pazar, g3 Forum, Fonların Fonu gibi projelerin desteklenmesi gerekliliğine dikkat çekerek, "Sağlıklı bir Girişimcilik Ekosistemi oluşturamazsak çok kıymetli projeleri, fikirleri ve girişimcileri fark edemeyiz" ifadesini kullandı.

Türkiye'nin hem kendi ekonomik gelişimi ve refahı hem de bölgesel olarak bir girişimcilik merkezi haline gelmesi için girişimcilik ile yaratılan ekosistemin anahtar konuma sahip olduğunu belirten Sabancı, TOBB Ekonomik Forum Dergisi'nin sorularını yanıtladı.

TOBB GGK Başkanı Ali Sabancı, "TOBB GGK olarak 8 bin 340 kişilik büyük bir aileyiz" dedi.

TOBB Genç Girişimciler Kurulu'nun 2009'da kurulduğundan günümüze gelişimini ve Türkiye'de girişimciliği değerlendirebilir misiniz?

TOBB Genç Girişimciler Kurulu (GGK) olarak, 2009 senesinde, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun önderliğinde, iki hedef doğrultusunda yola çıktık. Bunlardan birincisi, ülkemizde giri-

"YARATTIĞIMIZ ÜRÜN VEYA HİZMETİ **SADECE KENDİMİZ VE KENDİ ÇEVREMİZ İÇİN DEĞİL,** DAHA GENİŞ PAZARLAR İÇİN ŞEKİLLENDİRMELİ VE BATI'DAKİ TRENDLERE BAKMALIYIZ."

TOBB GGK BAŞKANI ALİ SABANCI

şimciliğin farkındalığının, ikincisi ise girişimci rol model sayısının artmasını sağlamaktı. Bu hedefler için; takriben 55 bin kişiye dokunduğumuz saha ziyaretleri, üniversitelerde gerçekleştirdiğimiz panel ve konuşmalar, online girişimcilik eğitimleri, Melek Yatırımcılığı geliştirme çalışmaları, Türkiye Girişim Sermayesi Sektör Meclisi, Fonların Fonu ile ilgili yaptığımız çalışmalar, Girişimci Kulübü, g3 Forum, Uluslararası Girişimcilik Merkezi gibi projelerimizde hem üst kurulumuzla hem de 81 il kurulumuzla var gücümüzle çalıştık.

2009'dan bu yana Türkiye'nin girişimcilik adına göstermiş olduğu gelişmelerde bir katkımız olduğunu bilmek, bizi gelecekteki çalışmalarımız için daha da cesaretlendiriyor.

Girişimcilik oranımız Küresel Girişimcilik Raporu'na (Global Entrepreneurship Monitor/GEM) göre dört yılda 6% dan %12,2'ye çıktı. Dikkatinizi çektiği gibi %100'ün üzerinde bir artış var.

Mesela istihdam ve değer yaratan fırsat bazlı girişimcilik, Türkiye'de GEM araştırmasına göre 2010 yılında %54 iken, 2013 yılında %67'ye yükseldi. Bu artışı şüphesiz ki TOBB GGK olarak tek başımıza gerçekleştirmedik fakat bu değişimin gerçekleşmesini sağlayan Girişimcilik Ekosisteminin en önemli aktörlerinden biriyiz.

Biz, TOBB GGK olarak 8 bin 341 kişilik büyük bir aileyiz. 81 ildeki yapılanmasıyla Türkiye'nin genç girişimcilik alanındaki en büyük ve en yaygın Sivil Toplum Kuruluşuyuz (STK).

Türkiye'de girişimciliğin gelişimi için ne yapılması gerekiyor?

Girişimciliğin geliştirilmesi için en önemli etken sağlıklı bir girişimcilik ekosisteminin kurulması. Örneğin, Google'ın CEO'su Mark Schmidt'e "Önümüzdeki 100 yıl hangi ülkeden en fazla girişimci çıkacak, Çin mi, Hindistan mı, yoksa ABD mi?" diye sordular, cevabı ABD oldu. Ben buna hiç de hemfikir değilim, belki de Türkiye'den çıkacak ama bizim ekosistem henüz oturmadığı için biz bu girişimcileri fark edemeyeceğiz. Örneğin, Macaristan 10 milyon nüfusuyla 15'den çok Nobel Ödüllü insan çıkarmış, bu nasıl olmuş? Bu tesadüf değil, tamamen doğru ekosistemin kurulmuş olmasının eseridir.

Türkiye'de sağlıklı bir girişimcilik ekosistemi kurulmasının yolu da devlet, özel sektör ve STK'ların aynı yönde ilerlemesi ve birbirlerine destek olmasıdır. Çok şanslıyız ki bu serüvende Ankara'yla hep yan yana yürüyoruz, hatta bazı günler geliyor ki, onlar bizim önümüzde oluyor. Bu, bizim için çok büyük bir şans.

Genç girişimcilerin önündeki zorlukların neler olduğunu düşünüyorsunuz (ya da en önemli yanlışlıklar) ve bunlar sizce nasıl aşılır?

Girişimci adaylarının en büyük hataları "girişkenlik ile girişimcilik" arasındaki farkı anlamamak. Ben size anlatayım; girişken kişi hoş sohbet, motive ve fikri olan kişidir. Girişimci ise hoş sohbet, motive ve fikrinin uygulanmasını planlayan kişidir. Yüzlerce defa şunu duydum, "Benim muazzam bir fikrim var..." Ama onu icra edecek plan yok.

Birçok girişimci adayı sadece fikrin başarı için yeterli olduğunu düşünüyor, hâlbuki başarı ancak doğru iş planı ile mümkün. Önemli olan iş planını kâğıda dökebilmek, ardından da iş planını icra etmek için iyi bir ekip kurmak. İş planı girişimci için bir yol haritası belirler, ulaşmak istediği hedefler için gidilecek yolu saptar ve rehberlik eder. İş planı en az 2-3 senelik bir perspektifte

TOBB GENÇ GİRİŞİMCİLER KURULU

Başkan: Ali SABANCI (Pegasus Hava Taşımacılığı AŞ.)
Başkan Yardımcıları:
- Cihat ALAGÖZ (TÜYAP Fuarcılık AŞ.)
- Göktekin DİNÇERLER (Turkven)
- Gülden YILMAZ (Koton Mağazacılık ve Tekstil San. Tic. AŞ.)
- Sezai HAZIR (Habitat İçin Gençlik Derneği)

Üyeler:
- Acun ILICALI (Acun Medya)
- Ali YÜCELEN (TÜGİAD)
- Alp SAUL (Pronet Güvenlik ve Danışmanlık Hizmetleri AŞ.)
- Alphan MANAS (Brightwell Holdings)
- Arda KUTSAL (Webrazzi)
- Arzu KAPROL (Arzu Kaprol)
- Ayşe Şule BİLGİÇ (Düş Yeri)
- Beyhan BAŞOL (Ege Bölgesi Temsilcisi, Aydın GGK Başkanı)
- Burcu Akdarı TOPRAK (GYİAD)
- Cengiz KONUKOĞLU - SANKO
- Dr. Mete ÇAKMAKÇI (Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı)
- Ender YORGANCILAR (TOBB Başkan Yardımcısı)
- Emre KURTTEPELİ (Mynet Şirketler Grubu)
- Erkan GÜRAL (Kütahya Porselen)
- Esra Tarhan CİVELEK (Pazarlama Danışmanı)
- Haluk OKUTUR (Simit Sarayı)
- İbrahim Kürşat TUNA (Marmara Bölgesi Temsilcisi, Çanakkale GGK Başkanı)
- İbrahim YETKİNŞEKERCİ (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Temsilcisi, Gaziantep GGK Başkanı)
- Kadir BÜYÜKHELVACIGİL (Helvacızade AŞ.)
- Mahmut KÖROĞLU (Eski Van GGK Başkanı)
- Murat KOLBAŞI (Arzum Elekrikli Ev Aletleri)
- Murat MERCAN (TOBB)
- Murat ÖZYEĞİN (Fiba Holding)
- Mustafa SAK (Adopen)
- Nevzat AYDIN (Yemeksepeti.com)
- Pelin AKIN (TAV)
- Prof. Dr. Erhan ERKUT (Özyeğin Üniversitesi)
- Sami BOYDAK (Boydak Holding)
- Selçuk KİPER (Gate Events)
- Serdal ŞAHUTOĞLU (Akdeniz Bölgesi Temsilcisi, Hatay GGK Başkanı)
- Serhat YAYA (İç Anadolu Bölgesi Temsilcisi, Konya GGK Başkanı)
- Serpil TİMURAY (Vodafone)
- Sina AFRA (Markafoni)
- Sinan BORA (Gold Master)
- Sinan ERGİN (Asemble Organizasyon ve Danışmanlık)
- Sinan ÖNCEL (Twigy)
- Tamer ÖZMEN (Microsoft Türkiye)
- Tayfun KARATAŞ (Fatsa TSO Yön. Krl. Başkanı)
- Tayfun ÖZLÜ (Karadeniz Bölgesi Temsilcisi, Trabzon GGK Başkanı)
- Vasıf BAKIRHAN (Doğu Anadolu Bölgesi Temsilcisi, Bitlis GGK Başkanı)
- Ziya KALKAVAN (Kalkavan Holding)

hazırlanmalı ve günümüz gelişmelerini yakından takip edilip planı belki haftalık, belki de aylık olarak revize edilmeli ve gidilecek yol tekrar belirlenmelidir.

Birçok proje, gençleri girişimciliğe yöneltme açısından başarılı olmakta, ancak kurulan işlerin sürekliliğini temin etmede yetersiz kalındığı görülüyor. Girişimciliğin sürdürülebilirliği için yapılması gerekenler neler ve bu bağlamda gençlere neler yapmalarını önerirsiniz?

Birinci tavsiyem, girişimcilerin fikrin başarı için yeterli olduğunu düşünmeyip icraata geçmeleri, bir iş planı hazırlayarak hedefledikleri işi yapmak için bir niyet ortaya koymaları.

Girişimcilere ikinci tavsiyem ise hesaplanmış riskler alması ve ortaya çıkan sonuçlardan öğrenerek bir sonraki adıma geçebilmesidir. Örneğin, ben Pegasus Havayolları'na başlarken hesaplanmış bir risk aldım. Yola iyi ve doğru bir ekiple çıktım. Risk almamak denemediğiniz anlamına gelir. Girişimciler de onların önünde durabilecek doğru bir ekiple yola çıkmalıdır.

Son tavsiyem, belki de en önemlisi, girişimcilerin iş kurarken "Üreteceğim ürünün veya hizmetin Türkiye'de veya yakın coğrafyada pazarı var mı, iç tüketim nasıl, nüfus yapımız ne? Bu nüfus yapısının neye ihtiyacı var? Gelişmiş ülkelerde tüketim trendleri nereye doğru gidiyor?" diye düşünmeleri.

Yarattığımız ürün veya hizmeti sadece kendimiz ve kendi çevremiz için değil, daha geniş pazarlar için şekillendirmeli ve Batı'daki trendlere bakmalıyız.

Önümüzdeki dönemde hangi sektörlerin yatırım için cazip hale geleceğini düşünüyorsunuz?

Türkiye her geçen yıl kalkınıyor. Ülkemiz zenginleşiyor. Orta direk de bundan nasibini alıyor. Daha fazla genç nesil iş gücüne dâhil oluyor. İnternet dünyası bizi dünya ile bütünleştiriyor. Tüketim tabana yayılıyor. Önümüzdeki dönemde orta direk daha talepkar olacak. Daha fazla kaliteli ürünü daha düşük fiyata daha rahat ve modern bir şekilde tüketecek. Bu paralelde orta direğin tüketimine yönelik yatırımları cazip buluyorum. Bunların başında doğal olarak perakende geliyor. Perakende zincirleri daha da gelişecek. Biz de Esas Holding olarak bu gelişimin parçası olmak istiyoruz.

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı **Evrim Aras:**

"KADIN, ÇALIŞMANIN **BİR KÜLFET DEĞİL HAK OLDUĞUNU** ANLAMALI"

Kadın girişimci sayısı açısından Türkiye'nin dünya ülkelerinin gerisinde kaldığına dikkat çeken TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Evrim Aras, "İnsan bilmediğini isteyemez" diyerek, önce **çalışmanın bir külfet değil, hak olduğu,** sonra ne gibi fırsatlar olabileceğinin kadınlara anlatılması gerektiğini söylüyor. Aras, kadın girişimcilere öncelikle cesaret ve denemekten korkmamalarını tavsiye ediyor ve "Denemeden asla bilemezsiniz" diyor.

Geçtiğimiz aylarda TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nun (KGK) Başkanı olan Evrim Aras, aynı zamanda ARAS Kargo Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su. Kendi deyimiyle babadan girişimci olan Aras, 2014 yılında Birleşmiş Milletler de (BM) "Erkek Egemen İş Alanında Kadın Lider Olmak" konulu yaptığı konuşmada erkek egemen bir sektör olarak görülen kargo sektöründe, kadın istihdamını artıracak, kadın çalışanların hayatını kolaylaştıracak yeni uygulamalarıyla dünyaya örnek oldu. Ardından BM'nin Kadınların Güçlenmesi Prensipleri'ne (WEPs) imza attı. Üstüne şirketinin finansal performansıyla Frost&Sullivan şirketinin "Büyümede Mükemmellik Ödülü"nü aldı. Bütün bunların yansımaları da bir büyük ödüle dönüştü. Küresel Ekonomi ve Sürdürülebilirlik (AIR Global Economy and Sustainability) organizasyonu tarafından "Yılın Kadını" seçildi.

TOBB KGK Başkanı olarak kadınların güçlerine sahip çıkmalarına ve topluma dalga dalga kadın duyarlılığının yayılmasına vesile olmak istediklerini söyleyen Aras, "Amacımız kadın girişimci sayısını arttırmak, kadın girişimcilerin niteliklerini çeşitlendirmek ve onlara iş planlarında yol göstermek, vizyonumuzu paylaşmak olacak. Projelerimize hız katarak, şimdiye kadar büyük özverilerle gelinen bu noktayı yeni fikirlerle daha da güçlendirmeyi arzulamaktayız. Kurulumuzdaki tüm güçlü ve güzel kadınlar; Genç kızlarımızı, kadınlarımızı cesaretlendirerek kendi hikâyeleriyle ilham oluyor. Rol modellerimizin sayısı arttıkça, kendine daha fazla güvenen nesillerle ülkemiz daha da güçleniyor" dedi.

TOBB KGK Başkanı Evrim Aras, Türkiye'de kadın girişimci sayısını 2017'ye kadar %15 artırmayı hedeflediklerini belirtti.

▲ TOBB KGK Başkanı Evrim Aras, kadınların güçlerine sahip çıkmalarına ve topluma dalga dalga kadın duyarlılığının yayılmasına vesile olmak istediklerini söyledi.

Kadın girişimci olarak kendinizden kısaca bahsedebilir misiniz? Türkiye'de kadın girişimci olmayı pozitif ve negatif yönleriyle değerlendirir misiniz?

Ben babadan girişimciyim diyebilirim. Babamın ani vefatıyla yönetim koltuğuna oturduktan sonra Aras Kargo'nun iki yıl içinde altı kat büyümesini sağladım. Tam da küresel ekonomik krizin çıktığı dönemde görevi devralmak kolay olmadı. 250 milyon lira borcumuz vardı. Üzerine bir de 145 milyon lira vergi borcu geldi. Kasada ise sadece 4 bin lira paramız vardı. Tüm Türkiye'de şubelerimi, çalışanlarımı dolaştım, ellerini tutup, gözlerine bakarak durumumuzu anlattım "ya devam ya tamam" diyecektik. Herkes bana inandı, işimizi sahiplendi. Aras Kargo bugün 13 bölge müdürlüğü, 28 transfer merkezi, 825 şube, 3 bin 320 araçlık filosu ve 12 bin çalışanıyla her ay 12 milyon kişi, kurum ve kuruluşa hizmet veriyor. Bunda işin mutfağından gelmem kadar, işime de bir kadın, bir anne olarak yaklaşmamın etkin olduğunu düşünüyorum. Kadınların gözlem yetenekleri ve çoklu görevleri halledebilme becerilerini iş yaşamında çok başarılı kullandıklarını düşünüyorum. Ayrıca yönetimde kadınların uzlaşmacı, takipçi tavrı sayesinde çok daha etkin olduğuna inanıyorum.

Aras Kargo'nun yanı sıra aynı zamanda sertifikalı bir "Melek Yatırımcı"yım. Henüz yolun başında olan iş fırsatlarına yatırım yapıyor, işletmelerin büyümeleri veya gelişmeleri için sermaye sağlıyoruz. Özellikle teknoloji ve doğa dostu alanlara yatırım yapmaya gayret gösteriyorum.

Dünyada kadın girişimciliğinde öne çıkan ülkeler ve sektörler hangileri, bu bağlamda Türkiye'de kadın girişimciliğinin gelişimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Maalesef kadın girişimci sayısında dünyanın çok gerisindeyiz. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Mart ayında yayınladığı Hane Halkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre Türkiye genelinde işveren olarak çalışanlar içinde kadınların oranı bir önceki yıla göre 0,5 puan artış ile %8, erkeklerin oranı ise 0,5 puan azalış göstererek %92 oldu. Yani gelişmiş ülkelerle kıyasladığımızda Türkiye'deki kadın girişimci oranı sadece %8.

Dünyada da ülkemizde de kadın girişimcilere baktığımızda homojen olmadığını iki ana profil olduğunu görüyoruz. Bunlardan birincisi, kentsel ortamlardaki, daha eğitimli, pazarlanabilir becerilere sahip ve işleri için parasal birikimlerini harekete geçirebilecek kadınlar. İkincisi ise kentlerin çeperlerinde ve kırsal kesimde yaşayan eğitimsiz ve diğer beşeri sermaye öğelerinden yoksun kadınlar. Birinci gruptaki kadınlar genellikle girişimciliğe mesleki gelişimlerinin bir parçası olarak yönelirken, ikinci gruptakiler için girişimcilik bir yaşam ve geçim yöntemi olarak görülüyor.

Finansal kaynaklara ulaşımın kısıtlı olmasından dolayı daha az sermaye gerektirmesi nedeniyle hizmet sektörüne yönelimin kadınlarda yoğunlukta olduğunu görüyoruz.

Sanayi, makine gibi üretime dayalı sektörlerde kadın girişimci sayısı oldukça az. Bunun da en önemli nedenleri arasında ülkedeki iktisadi, kültürel ve sosyoekonomik çevrenin sunduğu imkânlar bulunuyor.

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nun başındasınız. Dolayısıyla bu noktaya nasıl geldiniz ve sorumluluklarınız neler?

Kadın istihdamı ve girişimciliği konusu hem şahsi olarak hem de şirketimin öncelikleri arasında ilk sırada. Kargo gibi erkek egemen bir sektörde bile bu konuda önemli adımlar attık. BM'nin Kadınların Güçlenmesi Prensipleri'ne imza atan ilk Türk kargo firması olduk. Bu çerçevede 2014 yılının Mart ayında BM nezdinde Kadınların Güçlenmesi Prensipleri doğrultusunda işe alımlarımızda kadın istihdamını artırmaya söz verdik. Çalışan kadın sayımızı artırmak için kota koymaktan tutun da çalışma hayatında anneleri en çok zorlayan izin süreçlerinin kolaylaştırılmasına kadar pek çok adım attık. Mevcutta %16 olan kadın istihdamımızı 2015 sonunda %20'ye çıkarmayı hedefliyoruz.

Aynı zamanda Aras Kargo'da çalışanlarımızın girişimciliğini de destekliyoruz. Mevcut 605 adet acentemizin 354'ü yani %43'ü kendi personelimiz. Bunların 84'ü ise kadın.

Zannediyorum bu çabalarımız TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun da dikkatinden kaçmamış ki, TOBB KGK Başkanlığı teklifiyle gelindi.

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nun 2007'de kurulduğundan günümüze gelişimini nasıl görüyorsunuz?

TOBB KGK Başkanlığı'nı bir dönem yürüten Aynur Bektaş ve ardından Ali Bey bu görevi canı gönülden yerine getirmiş isimler. Artık kadınların iş hayatına atılmaları bir tabu değil. Benim bu sisteme en büyük katkım bilgimi birikimimi TOBB KGK il başkanlarımızın kullanımına sunmak, onları cesaretlendirmek, varsa onların önlerindeki tıkanıklıkları açmaya çalışmak.

Dünkü siz ile bugünkü siz aynı değilsiniz. Dünkü Türkiye ile bugünkü Türkiye'de farklı. Her dönemin, ihtiyaçları, yoklukları, zenginlikleri, zorlukları farklı. Bu farklara göre her gün yeni planlar yapmak, yeni taktikler geliştirmek gerekir. Önemli olan bir stratejiyi takip etmek. Geçmişte yapıldığı gibi kadınlarımızın daha fazla iş hayatına atılabilmeleri, daha etkin seslerini duyurabilmeleri ana stratejimiz. Ama elbette ihtiyaçlara göre taktikler değişebilir. Sihirli değnek kimsenin elinde yok. Geçmişin mirasına sahip çıkarak geleceğin kadınlarına hizmet edeceğiz. Erkek egemen iş alanlarında dahi kadınların başarılı olmaması için hiç bir neden yok. Yeter ki kadınlarımıza eşit fırsatlar verilsin.

Başkanlığını üstlendiğiniz TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nun öncelikle ele alacağı konu ve/veya konular neler olacak?

Girişimci, emekçi kadınlarımızla beraber hem kadın girişimcilerin sayısını hem de kadın istihdam rakamlarını artırmayı hedefliyoruz. Kamu alımlarında yerli ürünlere %15 fiyat avantajı sağlayan düzenlemenin benzerinin, kadın girişimcilerin desteklenmesi noktasında da yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Bugün Türkiye'de kadın girişimci sayısı 6 bin 405. Kadın girişimci sayısını 2016'ya kadar %10, 2017'ye kadar %15 artırmayı, yani 8 bin 500 kadın girişimciye ulaşmayı hedefliyoruz.

Kadın girişimcilerin önündeki zorlukların neler olduğunu düşünüyorsunuz ve bunlar sizce nasıl aşılır?

Önce çalışmanın bir külfet değil, hak olduğunun anlatılması lazım özellikle eğitim ve gelir seviyesi düşük kadınlarımıza. Sonra ne gibi fırsatlar olabileceğinin onlara anlatılması gerekiyor. İnsan bilmediğini isteyemez. Bir kez aklına düştü mü kadının yapamayacağı yok bana göre. Burada da yöntem öğretmek, fikri olana yol göstermek önemli.

Kadın girişimciliğinin sürdürülebilirliği için yapılması gerekenler neler?

Öncelikle cesaret ve denemekten korkmamalarını tavsiye ediyorum. Denemeden asla bilemezsiniz. En fazla kaybederiz ama insanız. Yıkılınca ayağa kalkmak doğamızda var. Ama tabii ki, işe kaybetmek üzere de çıkmamalı. İşin sürdürülebilirliğini sağlamak için en önemli faktör; iyi bir ekibe sahip olmak. Başarılı girişimcilere baktığımızda da ortak özelliklerinin ekiplerinin gücünden geldiğini görürüz. Ekipteki herkes uyum içinde ve aynı hedef doğrultusunda ilerlerse başarı kaçınılmaz olur. Bunun yanı sıra nakit akışını iyi yönetmek ve doğru strateji uygulamak da sürdürülebilirliğin olmazsa olmazları. Bir başka önemli nokta ise yaptığın işte fark yaratmak. İşinizle, verdiğiniz hizmetle, müşteri memnuniyetiyle fark yaratmak çok önemli.

Ayrıca devlet nezdinde kadın girişimciliğinin geliştirilmesiyle ilgili stratejilerin tamamını koordine edecek tek ve bütüncül bir yapı oluşturulması gerektiğine inanıyorum. Kadın girişimciliği üzerinde, kamu-özel sektör işbirliğiyle bir strateji geliştirilmeli. Bunun için kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra, özel sektörün de içinde yer alacağı, sonuç odaklı bir çalışma grubu oluşturulmalı.

TOBB **KADIN GİRİŞİMCİLER** KURULU

Başkan: Evrim ARAS (Aras Kargo AŞ.)

Başkan Yardımcıları:

- Ayfer YILMAZ (Akademisyen-Danışman)
- Nurten CECELİ ALKAN (Ceceli Okulları)
- Ruhsar PEKCAN (Karon Mühendislik)
- Zeynep BODUR OKYAY (Kale Grubu)

Üyeler:

- Aynur TARTAN (TV Program Yapımcısı)
- Başak SARAL (Uluslar Arası Girişimcilik Merkezi)
- Bedriye HÜLYA (B-Fit)
- Berrak KUTSOY (Pegasus Hava Yolları Yön. Krl. Başkanı Danışmanı)
- Canan ÖZDEMİR (The House Cafe)
- Cevahir Asuman YAZMACI (Cevahir Han Sahibi)
- Didar Avcı TÜRK (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Temsilcisi, Diyarbakır KGK Başkanı)
- Elif ÇOBAN (Şölen Çikolata Gıda Sanayi ve Tic. AŞ.)
- Esen TÜRKER (Ege Bölgesi Temsilcisi, Aydın KGK Başkanı)
- Fatma SEMİZ (Angiad Yön. Krl. Başkanı)
- Günseli Özen OCAKOĞLU (Marketing Türkiye)
- Halim METE (TOBB Başkan Yardımcısı)
- Hatice Gülay ATİK (Karadeniz Bölgesi Temsilcisi, Samsun KGK Başkanı)
- Hatice Güner KAL (Marmara Bölgesi Temsilcisi, İstanbul KGK Başkanı)
- Murat MERCAN (TOBB)
- Meral EREDENK KURDAŞ (Avivasa)
- Merih ESKİN (Darka Plastik Makinaları)
- Mutlu ALKAN (Malkan Makine)
- Nur GER (Suteks Tekstil AŞ.)
- Nurhan TEKOCAK (Doğu Anadolu Bölgesi Temsilcisi, Elazığ KGK Başkanı)
- Oya NARİN (Martı Otel İşletmeleri AŞ.)
- Pınar ABAY (ING Bank)
- Rana DAL (Akdeniz Bölgesi Temsilcisi, Adana KGK Başkanı)
- Serpil POLAT (İç Anadolu Bölgesi Temsilcisi, Ankara KGK Başkanı)
- Şafak Çivici ALTINAY (Sefes Mobilya)
- Zerrin ÖZEL (Darbazlar Nakliyat ve Madencilik)
- Zeynep Erkunt ARMAĞAN (Erkunt Traktör)
- Zuhal AKYÜZLÜ (Of TSO Meclis Başkanı)